

L i t e r a t u r.

Arbejdslønnen i København i Aaret 1892 ved Marcus Rubin.
Kbhvn. 1893.

Anmeldt af **Harald Westergaard.**

I i de senere Aar har man rundt om i Verden bekæmpet de Vanskeligheder, som stille sig i Vejen for Tilvejebringelsen af en paalidelig Statistik over Arbejdsløn, og den store Taage af ubestemte og upaalidelige Kendsgerninger, af spredte, løsrevne Oplysninger og ubrugelige Gennemsnit af heterogene Størrelser, som har hjemsøgt denne Gren af Statistiken, begynder efterhaanden at lette, saa at enkelte Omrids træde nogenlunde klart frem.

Ovennævnte Beretning fra Københavns statistiske Kontor er et vægtigt Bidrag til denne Opgaves Løsning. Grundlaget er givet af c. 150 Arbejdsgivere og c. 100 Svendeforeninger, og denne Tilførsel fra to Kilder bidrager meget til at gøre Arbejdet paalideligt og kontrollere de enkelte Tal. I det Hele gives der Oplysninger om Lønningsforholdene i 72 forskellige Fag, tilhørende saavel Storindustrien som Haandværket. Saa vidt muligt ere disse Oplysninger ordnede skematisk,

men der er tilføjet en Række udførlige Noter, som sætter Læseren ind i de særlige Forhold, der raade i hvert enkelt Fag.

Skemaet fortæller, hvormeget Daglønnen beløber sig til for Dreng, Svende, Mestersvende, Arbejdsmænd og Kvinder som Maximum, som Minimum og i Gennemsnit, og det sidste er defineret som den almindelige Dagløn, Størstedelen erholder, altsaa det faste Punkt, hvorom Lønningssatserne gruppere sig, og som derfor angiver vedkommende Gruppens almindelige Lønningsniveau. Selv om man nu har dette Tal nogenlunde nøjagtig fastslaaet, er man dog meget langt fra at kende Arbejdernes virkelige pekuniære Stilling, naar man ikke véd Besked om Betaling for Akkordarbejde, Overarbejde, Søndagsarbejde, og Hyppigheden heraf, og først og fremmest om Omfanget af Arbejdsløsheden i den paagældende Profession. Her møde vi Hovedvanskelighederne i Arbejderstatistiken, og det er ikke mindst paa disse Punkter, at Beretningen indeholder fortjenstfulde Oplysninger. Endelig er Arbejdsdagens Længde oplyst, samt hvormeget der deraf anvendes til Spisetider, saa at man kan sammenligne Arbejdslønnen i de enkelte Fag ved at beregne den for en Arbejdsdag af samme Længde for alle Fag.

Undersøger man Lønningssatserne i de enkelte Fag, vil man finde, at Svendelønnen gennemgaaende holder sig i Nærheden af $3\frac{1}{3}$ Kr., Arbejdsmandslønnen af $2\frac{1}{2}$. Naar en Svend kan tjene 20 Kr. om Ugen, kan en Arbejdsmand altsaa erhverve 15, men iøvrigt vil man i begge Grupper finde betydelige Afvigelser til begge Sider; Kurvemagerne have f. Ex. gennemsnitlig kun en Svendeløn af $2\frac{1}{2}$ Kr., medens Malerne

naa op til 4 Kr. og Ovnsætterne til 5 Kr. Iøvrigt staa disse Forskelligheder for en Del i Forbindelse med Arbejdsløsheden; medens Kurvemagerne ere temmelig fri for Arbejdsløshed, maa Malerne og Ovnsætterne »spadsere« en betydelig Del af Aaret. I det hele taget er der en Stigning af 10 pCt. af Lønnen siden 1882; samtidig er Arbejdsdagens Længde blevet formindsket, og Priserne paa Arbejdernes Livsfornødenheder gaaet nogle Procent ned, saa at man vist kan give Beretningen Ret i, at Arbejderen i 1892 fik lige saa meget for 5 Dage af given Længde som i 1882 for 6.

Men lige overfor dette Resultat staaer det Spørgsmaal, om Arbejderklassens Stilling som Helhed er blevet forbedret. Trods de mange interessante Oplysninger i Beretningen om Arbejdsløshedens Omfang i de enkelte Fag, vil det være vanskeligt deraf at danne sig et samlet Billede af Arbejdsløsheden i hele Befolkningen, og man er ude af Stand til at sige, om den er kommen til at spille en større eller mindre Rolle end i 1882. I det Hele taget staa vi her ved et overordentlig vanskeligt Punkt i Arbejdsstatistiken. Statistiken faaer lettest Rede paa Forholdene i Eliten af Arbejderhæren. Under denne findes store Skarer af Mennesker, som kæmpe for Livets Ophold under vekslede Kaar. Hvorledes disse ere stillede, og i hvilken Grad de paavirke Arbejdsmarkedet, det er Spørgsmaal, som det vilde have den største Betydning at faa besvarede.

Beretningen vil sikkert ved mangfoldige Lejligheder faa Betydning ved de specielle Oplysninger, den meddeler om de enkelte Fag. I Regelen nøjes man ved Benyttelsen af et statistisk Tabelværk med Indledningen, og Tabellerne betragtes som nødvendige Bilag; her

vil man med nok saa stor Interesse gennemgaa Tabel-
 lerne som Indledningen. Jeg skal eksempelvis anføre
 de lærerige Resultater med Hensyn til Cigararbejdernes
 »blaa Mandag«. Af 18 Arbejdere, hvis Præstationer
 fulgtes gennem 10 Uger, producerede kun de to flere
 Cigarer om Mandagen end gennemsnitlig paa en af de
 øvrige 5 Ugedage, alle de andre producerede mindre;
 gennemsnitlig forarbejdedes der $\frac{1}{3}$ færre Cigarer om
 Mandagen end de andre Dage. Af Interesse er ogsaa
 Meddelelserne om de store Uligheder indenfor samme
 Fag, saaledes blandt Murerne, af hvilke c. 7 pCt. viste
 sig kun at have 6—800 Kr. om Aaret, medens et lige
 saa stort Antal havde over 1300 Kr.; en omtrent lige-
 saa stor Forskel viser sig mellem Bogtrykkerne, idet
 der for Bogsætterne viser sig et Spillerum i Uge-
 fortjenesten af 14 Kr. (18 Kr. Minimum, 32 Kr. Maximum).
 Overhovedet spiller Uddannelsen og Dygtigheden en
 betydelig Rolle med Hensyn til Aarsindtægten indenfor
 hvert enkelt Fag; om dette ogsaa gælder ved Sammen-
 ligning mellem de forskellige Fag vil være vanskeligere
 at afgøre, selv om der er adskillige Tegn dertil. Det
 er ogsaa meget interessant at læse om de frem- og
 tilbagegaaende Bevægelser indenfor de enkelte Fag;
 det fremhæves saaledes, at der er Tilbagegang for
 Filehuggernes, Rebslagernes og Hattemagernes Ved-
 kommende, medens Straahattefabrikationen er i Frem-
 gang osv. Det vilde imidlertid føre for vidt at komme
 ind paa alle disse Enkeltheder; jeg maa nøjes med at
 henvise til Beretningen selv.
